

Silvion totuuden hetki

Pääministeri Silvio Berlusconi ennustetaan tappiota sunnuntain vaaleissa. Italiasta on tullut hänen johdolla ”Euroopan sairas mies”.

Teksti **Teppo Tiilikainen**

”

Forza Italia, hakkaa päälle Italia!»
Jalkapallokentiltä varastettu kannustushuuto on taas kaikunut eri puolilla Italiaa järjestetyissä vaalitulaisuudessa, kun pääministeri **Silvio Berlusconi** kannattajat ovat yrittäneet valaa uskoa Forza Italia -puolueen voittoon.

Berlusconiin ristiriitainen poliittinen ura on katkolla sunnuntain ja maanantain parlamenttivaaleissa. Hänen ennustetaan häviävän niukasti keskustan ja vasemmiston vaaliliitolle, jonka pääministeriehdokkaana on EU:n komission entinen puheenjohtaja **Romano Prodi**.

Mielipidemittaukset lupailevat oppositiolle 3,5–5 prosenttiyksikön voittoa. Jo viime keväänä eri puolilla Italiaa pidetyt aluevaalit en-teilivät muutosta, sillä hallitusrintama kärsi niissä murskatappion.

Myös hallituskumppaneiden usko Berlusconiin horjuu. Kristillisdemokraatit arvostelevat hänen aggressiivista kampanjaansa, ja Pohjoisen liitto on antanut ymmärtää, että yhteistyö loppuu vaaleihin.

Silti Berlusconiilla on vielä mahdollisuutensa. Italia siirtyi viime vuonna takaisin suhteelliseen vaalitapaan, joka suosii keskustaoikeistoa.

Julkisuuden lemmikki

Berlusconi on hallinnut vaalikampanjan aikana julkisuutta totuttuun tapaan – hän on saanut noin kolme kertaa enemmän televisioaikaa kuin Prodi. Berlusconi nähdään myös valkokankaalla – häntä kriittisesti käsittelevä **Nanni Morettin** elokuva *Il caimano* (Kaimaani) sai ensi iltansa kaksi viikkoa sitten.

Berlusconi on käyttänyt kampanjaansa 200 miljoonaa euroa. Hän on kosiskellut etenkin vanhempaa äänestäjäkuntaa. Hän on luvannut nostaa minimieläkkeitä ja tarjonnut yli 70-vuotiaille ilmaisia junamatkoja sekä vapaata pääsyä museoihin ja elokuviin.

■ **Pääministeri Silvio Berlusconi esitteli vaaliohjelmansa kannattajilleen Milanossa helmikuun lopussa.**

Silvio Berlusconi

- ▶ 69-vuotias
- ▶ valmistui juristiksi Milanossa
- ▶ perusti Fininvest-yhtiön 1975
- ▶ osti AC Milanin 1986
- ▶ perusti Forza Italian 1994
- ▶ pääministeri 1994
- ▶ pääministeri 2001–

Räiskyvän bisnesmies Berlusconi tilalle pyrkii väritön professori Prodi.

Berlusconi on postittanut miljooniin italialaiskoteihin 160-sivuisen propaganda-lehden, jossa ylistetään hallituksen saavutuksia. Pääministeri poseeraa kiiltävälle paperille painetuilla sivuilla valtiomiehen roolissa muun muassa **George W. Bushin**, **Tony Blairin**, **Vladimir Putinin** ja rock-tähti **Bonon** rinnalla – Bonon mukaan hänen kuvaansa on käytetty ilman lupaa.

Muutkaan julkisuustempu eivät ole pureet entiseen malliin. Arvostelukyvyyn puute on peittänyt alleen Berlusconiin luontaisen charmin, ja pääministeri on joutunut puolustuskannalle.

Tammikuussa hän hämmästytti äänestäjiä lupaamalla pidättäytyä seksistä vaaleihin asti. Helmikuussa hän vertasi itseään ensin **Napoleoniin** ja sitten **Jeesukseen**, mikä suututti katolisen kirkon.

Viikkoa myöhemmin hän menetti täydellisesti malttinsa television vaalihaastattelussa ja marssi ulos studiosta. Maaliskuussa hän suututti kiinalaiset väittämällä, että kommunistit keittivät **Maon** aikana pikkuvauvoja ja tekivät heistä lannoitteita.

Häikäilemätön liikemies

Berlusconi herättää voimakkaita tunteita, mutta vastustajienkin on pakko myöntää,

että hän on mullistanut 12 vuodessa koko Italian poliittisen kulttuurin. Kristillisdemokraattien ja kommunistien 50-vuotinen, korruption sävyttämä, epävakaa valtakausi päättyi 1994, kun Berlusconi johdatti Forza Italian vaalivoittoon.

Berlusconi on sodanjälkeisen Italian pitkäaikaisin pääministeri. Kannattajat pitävät häntä pystyvänä toimen miehenä – parhaana todisteena tästä on menestys liike-elämässä.

Berlusconi on Italian rikkain mies ja koko maailman rikkain poliitikko. Hän omistaa Italian suurimman mediakonsernin, mainostoimiston, pankin, sijoitusyhtiöitä ja vakuutusyhtiöitä, linnoja ja kartanoita sekä jalkapalloseura AC Milanin. Amerikkalainen talouslehti *Forbes* arvioi, että hänen omaisuutensa arvo kohosi viime vuonna noin kymmeneen miljardiin euroon.

Berlusconiin valtakautta on varjostanut hänen loputon taistelunsa Italian oikeuslaitoksen kanssa. Häntä vastaan nostettiin 1990-luvulla lukuisia syytteitä kirjanpitorikoksista, veropetoksista ja lahjonnasta. Osa niistä ehti vanhentua, ja loput ovat kaatuneet valituksiin.

Talousrikokset eivät ole nousseet vaali-taistelussa keskeiseen rooliin, vaikka ainakin yksi oikeusjuttu on edelleen vireillä. Milanon syyttäjien mukaan Berlusconi maksoi 1997 yli puolen miljoonan euron lahjukset brittiläiselle lakimiehelleen **David Millsille**, jotta tämä todistaisi hänen hyväkseen kahdessa oikeusjutussa. Mills on Britannian kulttuuriministerin **Tessa Jowellin** aviomies.

Berlusconi kiistää syytteen. Hänen mukaansa kysymys on taas kerran vasemmiston poliittisesta ajohdista.

Moraalinen rappio

Berlusconiin vastustajat arvostelevat pääministeriä Italian kansainvälisen maineen tuhoamisesta. Romano Prodi puhuu myös »moraalisesta rappiosta», johon Berlusconi on ajanut Italian.

»Kauneuden tilalle on tullut rahanomaisuus, totuuden tilalle valheet ja älyn tilalle ylimielisyys», Prodi sanoi hiljattain vaalitulaisuudessaan.

Luottamus pääministeriin on romahtanut myös Italian työnantajaleirissä. Maan suurin työnantajaliitto, 115 000 jäsenen Confindustria tuki Berlusconiä vielä edellisissä vaaleissa, mutta pettymys hallituksen talouspolitiikkaan on purkautunut vaalien alla avoimeksi sanasodaksi.

Muutama viikko sitten teollisuuden nok-

© ALESSANDRA TARANTINO / AP/LEHTIKUVA

■ **Romano Prodi (keskellä) toimittajien piirittämänä kampanjatoimistonsa edustalla Roomassa.**

kamiehiin kuuluva kenkätehtailija **Diego Della Valle** aiheutti melkoisen skandaalin luonnehtimalla Berlusconiä »väsyneeksi mieheksi hermorumahduksen partaalla» ja eroamalla saman tien Confindustrian hallituksesta.

Myöhemmin Della Valle arvioi *La Repubblica* -lehdessä, että teollisuuden tuki Berlusconiin on ollut virhe.

»Berlusconi luulee omistavansa Italian ja voivansa tehdä sille mitä hyvänsä», hän totesi.

Kansantalous karilla

Italian vaaleja pidetään tämän vuoden tärkeimpinä, ja niitä seurataan siksi poikkeuksellisen tarkasti myös ulkomailla. Berlusconi kuuluu presidentti George W. Bushin parhaisiin eurooppalaisiin ystäviin, mutta EU:ssa toivotaan avoimesti Prodin voittoa.

Italiasta on tullut Berlusconiin johdolla »Euroopan sairas mies». Se on EU:n vel-

kaantunein valtio – julkinen vaje ylittää jo neljä vuotta rahaliiton sallimat rajat.

Italian keskuspankin pääjohtajan **Mario Draghin** mukaan koko kansantalous on »ajanut karille». Teollisuuden kilpailukyky on romahtanut ja kansantuotteen kasvu on pysähtynyt. Italia on köyhtynyt, etenkin keskiluokan ostovoima on hiipunut.

Italia on edelleen Euroopan neljänneksi suurin kansantalous, mutta sen selkäranka eli pienet ja keskisuuret perheyriykset ovat vaikeuksissa. Perinteisesti vahvat alat kuten kenkä- ja vaateteollisuus eivät pärjää kilpailussa aasialaisen halpatuotannon kanssa, eikä tilalle ole syntynyt uutta, korvaavaa teollisuutta.

Tilannetta pahentaa, että Italia on jakautunut kahtia vauraaseen, teollistuneeseen pohjoiseen ja köyhempään, maatalousvaltaiseen, työttömyyden riivaamaan etelään.

Prodi lupaa keskittyä nimenomaan talouteen ja työllisyyteen. Hän on luvannut alentaa työnantajamaksuja, leikata budjet-tivajetta, uudistaa eläkejärjestelmää ja ko-hentaa lapsiperheiden asemaa.

Prodin mahdollisuuksia radikaaleihin uudistuksiin pidetään kuitenkin vähäisinä.

Prodilla ei ole omaa puoluetta. Hänen tunkenaan on kommunisteista keskustaan ulottuva kirjava puolueyrkelmä, joten talouspolitiikasta voi olla vaikea löytää yksimielisyyttä.

Jos Prodi ei saa taakseen riittävän vahvaa hallituskoalitiota, Italia saattaa ajautua samanlaiseen epävakauden aikaan kuin sodanjälkeisinä vuosikymmeninä, jolloin hallitukset vaihtuivat lähes vuosittain.

Berlusconi on pelotellut äänestäjiä, että Prodin voitto johtaisi verojen korotuksiin. Hänen mukaansa Prodi on pelkkä keula-

Romano Prodi

- ▶ 66-vuotias
- ▶ valmistui juristiksi Milanossa
- ▶ opiskeli myöhemmin taloustieteitä Lontoossa
- ▶ Bolognan yliopiston professori 1971-99
- ▶ teollisuusministeri 1978-79
- ▶ pääministeri 1996-98
- ▶ EU:n komission puheenjohtaja 1999-2004

kuva – todellinen valta valuisi kommunisteille, koska hänen hallituksensa joutuisi nojautumaan heidän tukeensa.

Professori nuhteeton

Prodin voitto kääntäisi Italian ulkopoliittisen kurssin Yhdysvaltain rinnalta lähemmäksi perinteisiä yhteistyökumppaneita Ranskaa ja Saksaa.

Samalla se mullistaisi täydellisesti tavan, jolla Italiaa johdetaan. Arvaamattoman, räiskyvän ja EU-kriittisen Berlusconiin tilalle tulisi harmaa, hieman varautunut professori, joka suhtautuu myönteisesti Euroopan yhdentymiseen.

Prodi toimi Italian pääministerinä puolitousta vuotta ennen kuin hänet valittiin EU:n komission johtoon 1999. Häntä pidetään nuhteettomana poliitikkona, vaikka myös Prodin nimi on liitetty skandaaleihin.

Prodia ei pidetä erityisen vahvana johtajana. Kannattajat muistuttavat kuitenkin, että hän nujerasi pääministerinä 1996-98 julkisen talouden vajeen ja luotsasi Italian Euroopan rahaliiton jäseneksi, monien hämmästykseksi.

Berlusconiin mielestä Prodi myi liiran liian halvalla, kun eurot otettiin käyttöön. Hän väittää, että italialaisten palkat ja eläkkeet ovat siksi menettäneet puolet arvostaan.

Prodi ja useimmat taloustutkijat ovat eri mieltä. Heidän mukaansa vahvempi liiran kurssi olisi syönyt loputkin Italian vientiteollisuuden kilpailukyvästä. **SK**

Italia

- ▶ 58,1 miljoonaa asukasta
- ▶ presidentti Carlo Azeglio Ciampi
- ▶ pääkaupunki Rooma
- ▶ bkt/asukas 23 580 euroa (Suomi 25 250)
- ▶ bkt:n kasvu 0,7 prosenttia
- ▶ työttömyys 7,9 prosenttia

Lähde: CIA factbook, BBC, The Economist